

PLANPROGRAM: KOMMUNEPLAN 2015 - 2030

1920

4655 Randaberg - utsikt mot Viste.

Fot. Normann.

2015

Randaberg
kommune

Innhold

Veien fram mot 2030	2
Ny kommuneplan	2
Kommunereform	3
Hvordan skal arbeidet med ny kommuneplan foregå?	4
Organisering.....	4
Framdrift	4
Medvirkning.....	5
Utgangspunkt og rammer for utviklingen av Randaberg	7
Nasjonale rammer:	7
Regionale planer og forutsetninger:.....	7
Situasjonen i Randaberg:.....	8
Retning for kommuneplanarbeidet	9
Sammen skaper vi den grønne landsbyen.....	9
Folkehelse som gjennomgangsmelodi	9
Langsiktige mål og satsingsområder.....	10
Grønn landsby- veileder	10
Kommunedelplaner	11
Tema for planarbeidet.....	12
Barn og unge	12
Helse.....	12
Muligheter for alle.....	12
Skole	13
Barnehage	14
Kultur	14
Frivillighet	14
Kommunikasjon og demokrati	15
Næring og sysselsetting.....	15
Sentrum	16
Landbruk/LNF	16
Grøntstruktur	16
Vann/sjø og miljø	17
Samfunnsikkerhet og klima.....	17
Boliger	17
Ferdsel	19
Konsekvensutredning	21

Veien fram mot 2030

Hva slags samfunn vil vi at Randaberg skal være?

I hvilken retning skal Randaberg utvikle seg fram mot 2030?

Disse spørsmålene er det kommuneplanen handler om. Det er en plan som forteller hvordan Randaberg skal møte framtiden. Kommuneplanen er kommunens beste virkemiddel for overordnet samfunnsplanlegging.

Men hva er en kommuneplan? Kort sagt dreier det seg om hvordan samfunnet skal styres og hvordan arealene skal brukes og forvaltes. Planen er derfor delt inn i to deler:

Samfunnsdelen inneholder langsiktige mål og strategier for kommunen som samfunn og som organisasjon.

Arealdelen består av et kart som angir hovedtrekkene i bruk av arealene innenfor kommunen. Med kartet følger bestemmelser som gir rammer og betingelser for tiltak innenfor ulike områder.

Dagens kommuneplan fra 2009 skal nå tas opp til rullering. Det skal gjøres endringer i både samfunnsdelen og arealdelen.

Ny kommuneplan

Arbeidet med ny kommuneplan er i en tidlig fase. Planprogrammet er ikke en nøyaktig oppskrift, men en agenda for det arbeidet som kommer. Det handler om hvilke utfordringer og muligheter kommunen står ovenfor – og hvordan vi tenker å jobbe videre med dette i en ny kommuneplan. Dette står beskrevet nedover i dokumentet. Planprogrammet blir ikke gyldig før det er fastsatt av kommunestyret. Etter planen skal dette skje i første kommunestyremøte 2016.

Mye har hendt i Randaberg siden forrige kommuneplan ble vedtatt. Tiden har vært preget av raske endringer, jevn vekst og store investeringer. Forandringene legger press på kommunens arealer og økonomiske ressurser. I framtiden blir vi flere innbyggere – og flere av innbyggerne vil være eldre. Kommuneplanen skal ha et langsiktig perspektiv, der det ikke legges for mye vekt på bølgetoppene- eller bunnene. Likevel blir dagens konjunkturer og trender også en del av bildet, dersom de kan prege den langsiktige samfunnsutviklingen. Regionen vår går inn i en periode med større usikkerhet rundt utviklingen enn det som har vært vanlig de senere år. Dette er også med og danner bakteppet for arbeidet med ny kommuneplan. Planen skal oppdateres for den kommende tiden, slik at fremtiden planlegges med grunnlag i det vi vet nå. Bare slik kan vi sikre at kommunens viktigste redskap for samfunnsstyring er aktuell for den tiden vi går inn i.

En ny plan- og bygningslov stiller nye krav til oppfølging av kommuneplanen. Blant annet skal det lages en årlig handlingsdel basert på kommuneplanen. I Randaberg vil handlingsplanen bli integrert med økonomiplanen, slik at planen kobles tettere på kommunens budsjetter. Samlet blir dette til en årlig handlings- og økonomiplan som skal sikre en god oppfølging av kommuneplanen.

Kommunereform

Regjeringen arbeider med en kommunereform for større, mer robuste kommuner. Kommunene skal få mer makt og myndighet. Dersom reformen blir gjennomført, kan det medføre kommunesammenslåing. Om ikke dette skjer for alle kommuner, vil en reform føre til nye/endrede oppgaver for kommunene. Planprogrammet tar ikke stilling til kommunereformen, men det er sannsynlig at kommuneplanen må forholde seg til reformen på den ene eller andre måten. Dersom Randaberg skulle bli en del av en større kommune, vil arbeidet med kommuneplanen gå inn i en usikker fase. Dette avhenger av framdrift både for kommuneplanen og for kommunereformen. Det kan også hende at denne kommuneplanen blir Randabergs siste. I et annet scenario blir kommuneplanen gjennomført uten at Randaberg opphører som egen kommune. Kommuneplanen må da vurderes ut fra om kommunen får nye oppgaver. Arbeidet med kommuneplanen tar utgangspunkt i at Randaberg fortsetter som selvstendig kommune.

Hvordan skal arbeidet med ny kommuneplan foregå?

Organisering

Kommunestyret har øverste ansvar for kommuneplanarbeidet.

- Vedtar utleggelse av planprogram
- Fastsetter planprogram
- Vedtar utleggelse av høringsutkast
- Vedtar ny kommuneplan

Kommuneplanutvalget er politisk styringsgruppe.

- Politisk beslutningsorgan i alle faser av planarbeidet
- Fatter prinsippavgjørelser og foretar strategiske valg underveis i planprosessen

Rådmannens ledergruppe er administrativ styringsgruppe.

- Administrativt ansvar for planarbeidet.
- Sørger for helhetlig og tverrfaglig fokus i forhold til kommunens oppgaver
- Ser til at kommuneplan- forslaget utarbeides på en måte som kan følges opp i en framtidig handlings- og økonomiplan.

Tjenesteområdet plan- og forvaltning ved planavdelingen har prosjektansvar for gjennomføring av planprosessen og utarbeidelse av planforslag.

Underveis i prosessen vil det bli opprettet arbeids/prosjekt- grupper etter behov.

Framdrift

Planprogrammet fastsettes av kommunestyret i begynnelsen av 2016. 2016 vil gå med til å jobbe med planforslaget. Målet er at et forslag til kommuneplan skal behandles i kommunestyret før sommeren 2017. Et endelig vedtak om ny kommuneplan kan komme innen sommeren 2018.

	2015			2016				2017				2018	
	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2
Behandling av forslag til planprogram		■											
Offentlig ettersyn av planprogram			■										
Fastsettelse av planprogram				■									
Utarbeiding av kommuneplan-forslag				■	■	■	■	■					
1. gangs behandling									■				
Offentlig ettersyn										■			
Bearbeiding av plan											■	■	
Vedtak om ny kommuneplan													■

Når kommuneplanen er vedtatt, skal den følges opp i handlings- og økonomiplan, virksomhetsplaner, kommunedelplaner og reguleringsplaner.

Medvirkning

Utformingen av framtidens Randaberg er et felles ansvar. Alle enkeltpersoner, lag, foreninger og organisasjoner, samt næringslivet, kan være med på prosessen. Alle har en rett til å delta i, og å kunne påvirke offentlige beslutningsprosesser. Det er dette som kalles medvirkning.

Gode innspill til planleggingen kan bidra til å få frem ulike syn og interesser som ellers ikke ville kommet fram. Medvirkning kan fremme kreativitet og engasjement, og være en arena for demokratisk deltakelse i lokalsamfunn. Samtidig er medvirkning ressurskrevende, både i forhold til organisering og oppfølging.

Muligheten for å påvirke planarbeidet er størst i begynnelsen, men engasjementet er vanligvis størst nå planen er på sitt mest konkrete, altså når det nærmer seg vedtak. Siden kommuneplanen handler om samfunnsplanlegging i vid forstand, kan det være mer utfordrende med tidlig medvirkning enn for mer avgrensede planer.

Informasjon om kommuneplanen skal til en hver tid være lett tilgjengelig via kommunens hjemmeside. Medvirkningen for kommuneplanen legges opp på følgende måte:

Offentlig ettersyn av planprogram:

- Kunngjøring i Bygdebladet og Stavanger Aftenblad, samt på kommunens hjemmeside og i sosiale medier
- Informasjonsmøte
- Alle kan komme med innspill til planprogrammet

Utarbeiding av kommuneplan- forslag:

- Egne møter med organisasjoner, foreninger, o.l.
- Idéverksted/workshops

Offentlig ettersyn av forslag til ny kommuneplan:

- Kunngjøring i Bygdebladet og Stavanger Aftenblad, samt på kommunens hjemmeside og i sosiale medier
- Åpen dag om kommuneplan
- Ett eller flere informasjonsmøter eller arbeidsmøter om utvalgte tema
- Ved behov skal det organiseres egne møter med grunneiere eller spesielle grupper som kan bli særlig berørt av planforslaget
- Alle kan komme med innspill til planforslaget

Barn og unge:

- Randaberg kommune har barnetråkkregistreringer, der barna selv har markert hvilke områder de bruker til lek og fritid. Registreringene med egen rapport skal legges til grunn

for arbeidet med kommuneplanen.

- Det skal gjøres egne registreringer for barnehagenes bruk av uteområder. Registreringene skal ikke være absolutt førende for arealdisponeringen, men skal hjelpe å sikre at barnehagene har gode bruksområder i eget nærområde.
- Kommuneplanen skal behandles i barn- og unges kommunestyre.
- Egne møter med barn og unge.
- Sjumilssteget i Randaberg kommune er et tverrfaglig prosjekt for å få barna kjent med barnekonvensjonen. Som en del av prosjektet, skal barna inviteres til å komme med spørsmål og innspill til kommuneplanen.
- Nærmiljøprosjekt med fokus på ungdommenes møteplasser og kartlegging av nærmiljøkvaliteter.

Utgangspunkt og rammer for utviklingen av Randaberg

Selv om kommuneplanen er det viktigste verktøyet vi har for å styre samfunnet i en ønsket retning, er det også mange andre forhold som styrer utviklingen, slik som nasjonale og regionale rammer for planleggingen, og samfunnsutviklingen generelt. Av stor betydning er det også hvordan situasjonen er i Randaberg i dag, og hva vi vet om hvordan samfunnet vårt utvikler seg framover. Under er det beskrevet i grove trekk hvilke rammer som ligger rundt kommuneplanarbeidet.

Nasjonale rammer:

Lover, regler og retningslinjer påvirker kommuneplanen. Spesielt viktig i denne runden er ny plan- og bygningslov og ny folkehelselov.

Staten har utarbeidet nasjonale bestemmelser og retningslinjer for planleggingen. Denne kommuneplanen må spesielt ses opp mot nylig reviderte planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Nasjonale forventninger til kommunal planlegging: regjeringen utarbeider hvert 4 år et dokument som handler om hva det forventes at kommunen skal ta særlig hensyn til i planleggingen. Forventingene ble sist revidert sommeren 2015. Dagens regjering forventer at det i kommunenes arbeid med planstrategi og planer skal legges opp til:

- Gode og effektive planprosesser
- Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

Regionale planer og forutsetninger:

Det er mange fylkeskommunale planer som må tas hensyn til i kommuneplanen. Spesielt viktig denne gang er regionalplan for Jæren, som danner viktige premisser for hele regionens utvikling. Planen har en bestemmelse om at nyetablering eller utvidelse av handelsvirksomhet bare kan foregå i sentrum. Videre har den en rekke retningslinjer om transport, næring, bomiljø, landbruk og grøntområder. I den kommende prosessen skal det tas stilling til hvordan retningslinjene skal innarbeides i ny kommuneplan.

Bypakke Nord-Jæren er en bompengefinansiert ordning for utbygging av samferdsel i Randaberg, Stavanger, Sandnes og Sola. Pakken har to overordnede målsettinger:

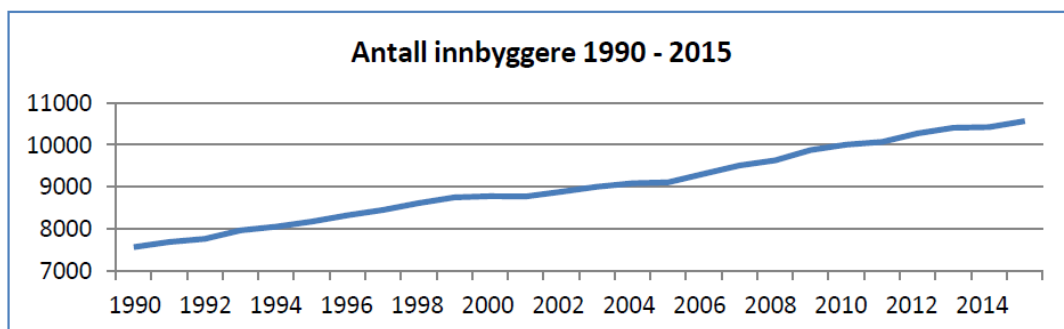
- Nullvekst i personbiltrafikken
- God framkommelighet for alle trafikantgrupper.

Hovedvekten legges på kollektiv, sykkel, gange og næringstransport. Utbyggingen skal foregå i

perioden 2017 – 2031. Det skal blant annet bygges bussvei i Sola, Stavanger og Sandnes, sykkelstamvei mellom Stavanger og Sandnes, og ny fire felts- E 39. I tillegg er det satt av en milliard kroner til andre sykkelprosjekter enn sykkelstamveien, og en milliard til trafiksikkerhet, turveier og andre tiltak for gående. Sett bort fra disse 2 milliardene, som enda ikke er disponert, skal bompengene i Randaberg i hovedsak gå til bygging av ny E 39 og Transportkorridor vest.

Situasjonen i Randaberg:

Randabergs befolkning er i jevn vekst, og per 1.1.2015 var det 10.556 innbyggere.

I tiden framover er det ventet fortsatt vekst, sammen med store demografiske endringer. I løpet av planperioden fram til 2030 er det ventet at innbyggertallet vil fortsette å øke omtrent som i dag. Av den økte befolkningen vil det bli en prosentvis økende andel eldre. Andel eldre over 67 år er antatt å vokse fra 10,5 % av den totale befolkningen (2012) til 12,3 % i 2020 og til 19 % i 2040.

Flere innbyggere sammen med større andel eldre vil gi flere brukere av kommunens tjenester og større behov for kommunal sosial og teknisk infrastruktur. Større prosentandel eldre fører også til lavere prosentandel sysselsatte i kommunen.

I dag legger store investeringer og et høyt driftsnivå press på kommunens økonomi. Samtidig opplever mange av kommunens tjenesteområder økte krav og forventninger til kommunens tjenester.

Randaberg er for tiden preget av store arealbruksendringer. I den senere tiden har det vært økte konflikter rundt bruken av arealer.

Randaberg har omtrent minus 2000 pendlere, inkludert innpendling. Blant innbyggerne var det 5603 sysselsatte personer i 2014. Det betyr at en stor del av kommunens sysselsatte jobber utenfor kommunen. Randaberg er altså helt avhengig av næringslivet i regionen. I de senere år har det blitt større grad av regionalt/interkommunalt samarbeid på alle nivå.

Retning for kommuneplanarbeidet

Kommuneplanen skal sette kursen for hvordan Randaberg skal utvikle seg fram mot 2030. Planprogrammet peker ut en retning for hvordan vi ser for oss å jobbe med de utfordringer og muligheter vi står ovenfor, i det videre arbeidet med kommuneplanen. Det som er beskrevet under er ingen uttømmende oppskrift på arbeidet, men vi håper å ha fått med det viktigste.

Sammen skaper vi den grønne landsbyen

Kommunens overordnede visjon om den grønne landsbyen bør stå fast. Det er likevel behov for å se nærmere på hva visjonen skal bety for utviklingen av Randaberg.

Forming av landsbyen

Det har vist seg at mange har svært ulike oppfatninger om hvordan den grønne landsbyen skal formes. Ulike oppfatninger handler først og fremst om bruk av bebyggelse, hvor høyt og tett det skal bygges. I det kommende kommuneplanarbeidet skal det tydeliggjøres hva visjonen har å bety for den framtidige utformingen av landsbyen.

Det grønne i landsbyen

Hva er det grønne i landsbyen – er det først og fremst landbruk? Dagens visjon har et spørrende forhold til hvordan kommunen skal forholde seg til miljø og energi. Visjonen skal presiseres på dette området – og det legges opp til at landsbyen skal være grønn også i et miljø- og klimaperspektiv.

Livet i landsbyen

Visjonen handler om at vi skaper noe sammen. Hvordan skal vi skape den grønne landsbyen, ut over det rent fysiske? For å få til et godt samfunn, må mellommenneskelige relasjoner og livskvalitet være i fokus. Alle er medansvarlige for hvordan samfunnet vårt utvikler seg. Vi trenger et godt samarbeid mellom kommunen, innbyggere, næringsliv og organisasjoner. Tverrfaglighet og dugnadsånd er også viktig. Vi vil se nærmere på hva visjonen betyr for det samarbeidsprosjektet det er å skape et godt samfunn.

Folkehelse som gjennomgangsmelodi

Det øverste målet for den nye kommuneplanen er bedre folkehelse.

Bedre folkehelse gir et bedre samfunn. Forbedret helsetilstand hos kommunens innbyggere fremmer livskvalitet og virker forebyggende mot flere sykdommer. Folkehelsearbeid handler om:

samfunnets totale innsats for å opprettholde, bedre og fremme befolkningens helse gjennom å svekke faktorer som medfører helseisiko, og styrke faktorer som bidrar til bedre helse.

Folkehelse innebærer så mye, og skal inngå i alt vi gjør. Derfor skal den nye kommuneplanen ha folkehelse som gjennomgangsmelodi: et stadig tilbakevendende tema gjennom hele forestillingen. Bedre folkehelse skal innarbeides i alle kommunens ansvarsområder.

Dette grepet tas for å forebygge veksten i behov for kommunens velferdstjenester. Bedre helse vil gi bedre livskvalitet for innbyggerne. Samtidig gir strategien kommunen en langsiktig mulighet til å frigjøre flere ressurser til andre steder i samfunnet enn et stadig mer krevende helsebudsjett. Det igjen kan gi enda bedre grunnlag for bedre folkehelse og et bedre samfunn.

Skal folkehelse og forebygging være det øverste målet, trengs det tydelig satsing. Derfor skal kommuneplanen ha mål og satsingsområder som bygger opp om hovedmålet om bedre folkehelse.

Langsiktige mål og satsingsområder

Under er det 3 langsiktige mål for kommunen å strekke seg etter. Målene er av en form som kan stå seg over lengre tid, også til framtidige kommuneplanperioder. Basert på målene kan det defineres satsingsområder som viser hvilke konkrete grep eller strategier som skal vektlegges sterkest i kommende kommuneplanperiode. I denne runden bør satsingsområdene være rettet mot bedre folkehelse. Eksempler på satsingsområder er vist under målene. De endelige satsingsområdene skal velges i arbeidet med kommuneplanen.

Aktiv landsby

F.eks.: Frivillighet, idrett, flere på sykkel, lettere å gjøre sunne valg, teknologi/velferdsteknologi, fysisk tilrettelegging av gang- og sykkelveier, flere og bedre turveier.

Attraktiv landsby

F.eks.: Folkehelse i sysselsetting/det å ha jobb, handel og livlig sentrum, sterkere sentrum og flere lokale arbeidsplasser, identitet, bomiljø, mer kulturliv eller landsbyopplevelser.

Inkluderende landsby

F. eks.: Løfte de svakeste, redusere ulikheter i helse, det mangfoldige Randaberg, rom for alle, integrering av flerkulturelle, psykisk helse hos barn og unge, lavere frafall fra videregående.

Grønn landsby- veileder

Hvordan skal den grønne landsbyen se ut, og hva kan gjøres for å styrke identiteten til Randaberg som den grønne landsby? Det er viktig at visjonen om den grønne landsby får leve sitt eget liv og at den ikke blir gjennomregulert. Samtidig er det behov for en økt felles forståelse av hvordan visjonen skal være med å prege utviklingen i Randaberg. En del av løsningen kan være en "Grønn landsby- veileder".

Veilederen skal ha fokus på stedsutvikling, ikke bare stedsforming. Den skal ta opp tema om hvordan våre bygde omgivelser bør formes, men også hva slags aktiviteter og sosialt liv det kan legges opp til i tråd med visjonen. Intensjonen er at veilederen skal:

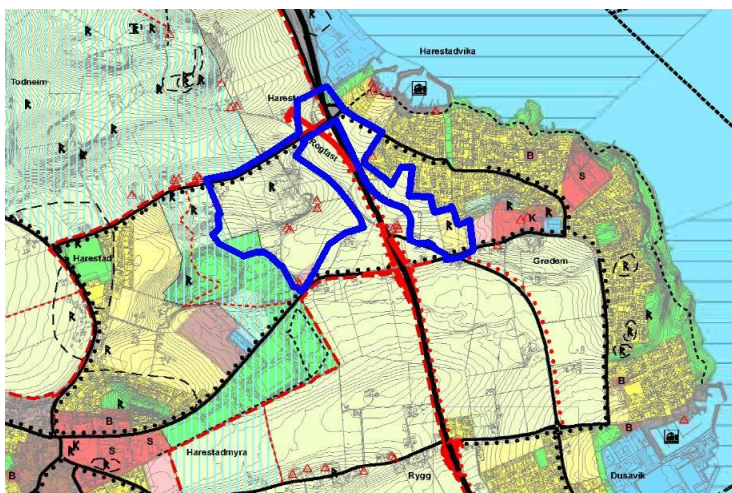
- besvare spørsmål om kvaliteter og verdier fra visjonen
- ha fokus på stedsutvikling
- ta med forhold som avhenger av frivilliges, lokalsamfunnets eller næringslivets bidrag, og som ikke bare kan styres direkte gjennom kommuneplanen

Kommunedelplaner

Kommunedelplan for Harestad

Den vesentligste endringen i framtidig arealdisponering er skilt ut som en egen kommunedelplan. Planen tar for seg utviklingen av Randabergs utviklingsakse mellom Sentrum/Harestad og Grødem. Formål som vurderes er: bolig, næring, offentlig forvaltning (barnehage og teknisk lager), friområde/grøntstruktur, idrett, hestesport, hundeluftingsområde og veianlegg. Muligheter for fortsatt drift av enkelte landbruksarealer skal også vurderes.

Kommunedelplanen vil ligge i forkant av kommuneplanen. Den skal etter framdriftsplanen vedtas i slutten av 2016. De to planene skal koordineres og hovedtrekkene i kommunedelplanen vil bli videreført i kommuneplanen.

Planområde for kommunedelplanen er vist med blå strek.

Kommunedelplan for kulturminner

Det lages for tiden en egen kommunedelplan for kulturminner. Viktige konklusjoner, overordnede mål, bestemmelser og hensynssoner fra planen skal integreres med kommuneplanen.

Andre kommunedelplaner og fagplaner

Det skal vurderes hvordan overordnede mål i kommunens andre planer skal inngå i kommuneplanens målsettinger. Kommuneplanens forhold til andre planer skal også vurderes nærmere under arbeidet med ny planstrategi.

Tema for planarbeidet

Barn og unge

Det er behov for å utvikle helhetlige mål og strategier plan for barn og unge, spesielt med utgangspunkt i følgende:

- Frafall i videregående skole
- Flere unge har utfordringer med sin psykiske helse
- Det har vært en bekymringsfull utvikling av barn og familier som trenger hjelp fra kommunens støttetjenester

Satsing på forebyggende tiltak er nødvendig for å forebygge disse utfordringene. Det er nødvendig med tidlig innsats på alle nivå.

Randaberg har gått inn i et samarbeidsprosjekt om nærmiljø og folkehelse. Vi har fått tilsagn om midler til en kartlegging av ungdoms møteplasser og hvilke nærmiljøkvaliteter som fremmer ungdommenes trivsel m.m. Resultater fra prosjektet skal følges opp i kommuneplanen.

Helse

Utviklingstrekk viser befolkningsøkning og demografiske endringer i tiden som kommer. Flere vil ha behov for helse og omsorgstjenester. Flere heldøgnstjenester medfører spesielt stor ressursbruk og utgifter.

Kommuneplanen må ha strategier for å redusere veksten i behovet for kommunens tjenester, med mer forebyggende tiltak. Eksempler er hjemmerehabilitering, velferdsteknologi, tiltak på helsestasjon, skolehelsetjenesten og barnehagene, mer fysisk aktivitet, og mobilisering av frivillig sektor. Kommunen må også legge til rette for at innbyggerne kan gjøre gode og helsevennlige valg.

Det er ventet en stor mangel på kvalifisert helse og omsorgspersonell og barnehagelærere framover. Det er også behov for mer kompetanse til ufaglært personell både i barnehage og helse og omsorgstjenestene. Kommuneplanen må ta stilling til hvilke grep som skal tas for å sikre kompetansebehov og rekruttering av spesielt barnehagelærere og omsorgspersonell.

Det skal lages en oversikt over befolkningens helsetilstand. Vi har mye data om helsetilstand, men mangler analyse av dataene, og strategier for hvordan de skal følges opp. Det er viktig å få fram hva som er Randabergs viktigste utfordringer, og utforme mål og tiltak basert på dette.

Randaberg skal utarbeide en levekårsanalyse sammen med kommunene Stavanger, Sandnes og Sola. Behov for tiltak basert på resultater fra analysen skal tas opp til vurdering i kommuneplanarbeidet.

Muligheter for alle

Kommuneplanen skal ta opp hvilke forutsetninger som er nødvendig for at flest mulig skal kunne skape seg et godt liv og klare seg selv best mulig. Når de fysiske omgivelsene utformes på en måte som passer for alle, er det flere som kan klare seg selv, og flere som blir inkludert i dagligdagse aktiviteter. Mye har skjedd innen feltet universell utforming siden forrige kommuneplan. I denne planrunden skal strategier og målsettinger vurderes. Det er aktuelt å stille mer spesifikke overordnede krav til framtidige detaljreguleringer, f.eks. om andel parkeringsplasser for forflytningshemmede.

«Mangfoldighetssamfunnet» og det flerkulturelle feltet er både en utfordring og en ressurs. Randaberg kommune bør ha en aktiv strategi for hvordan denne utfordringen møtes. Hvordan kan f.eks. kultur brukes som arena for inkludering? Det er behov for å utvikle helhetlige mål og strategier i kommuneplanen, for integrering av flerspråklige innbyggere.

Flyktnings situasjonen og etablering av mottak stiller store krav til kommunene, ved behov for helse- og barnevernstjenester og rett til opplæring for grunnskolebarn. Behovet for bosetting øker, sammen med behov for flere arbeidsplasser/arbeidstreningsplasser og økte behov for kommunens tjenester. Hvordan utfordringen skal løses best mulig for både kommunen og de berørte enkeltpersonene må gis økt fokus i det videre arbeidet.

Ulik sosioøkonomisk status er også knyttet til sosial ulikhet i helse: statistisk sett er helsen bedre jo høyere status. Dette gjør at gjennomsnittstall ofte er dårlig egnet som grunnlag for tiltak. Dårlig helse som følge av sosial ulikhet gir dårligere livskvalitet for dem det gjelder, og store kostnader for samfunnet som helhet. Derfor er det viktig å vurdere tiltak ikke bare på symptomene, men årsakene som ligger bak situasjonen. I kommuneplanen skal det jobbes med forebygging av helseutfordringer knyttet til sosial ulikhet.

Skole

Kommunen jobber målbevisst med å utvikle Randabergskolen som et samlende begrep og har som mål at alle elevene skal oppleve like muligheter til å utvikle evner og talent. Hovedmålet skal være enkeltelevens læring. Alle tiltak vi setter i gang skal ha som utgangspunkt at de betyr noe for elevenes læringsutbytte, deres læringsmiljø og utvikling av gode menneskelige kvaliteter. Arbeidet i Randabergskolen baseres på følgende mål:

- Elevene har god språkutvikling, god matematikkforståelse, god leseutvikling og er flinke i grunnleggende ferdigheter.
- Elevene har et inkluderende læringsmiljø med nulltoleranse for mobbing.
- Klassene blir ledet av tydelige voksne med sterk vektlegging på gode relasjoner mellom voksne og barn og i elevgruppen.
- Elevene opplever mestring etter sine forutsetninger og skal oppleve aksept for at vi er ulike og arbeider i ulikt tempo/vanskegrad.
- Skolene har et godt og aktivt samarbeid med hjemmet om utviklingen til eleven.
- Personalet på skolene har god faglig kompetanse. Det legges vekt på kollegial læring og refleksjon over egen praksis for å kunne fremstå som et lærende fellesskap.
- Skolene har felles planer med satsingsområder og konkrete målsettinger.

Å øke kapasiteten til skolene i alle ledd, er en viktig målsetting i arbeidet med skolebasert kompetanseutvikling og våre satsingsområder.

Randaberg kommune har tre 1-10 skoler. Det er et mål i det videre arbeidet om å få en god fordeling av elever på de tre skolene. I kommuneplanarbeidet skal skolekapasiteten og struktur vurderes opp mot boligutbyggingen. I arbeidet med framskriving av folkemengden skal det gjøres nærmere vurderinger av utviklingen i elevtallet i kommunen og for den enkelte skole.

Barnehage

I Randaberg kommune er det 11 barnehager: 7 kommunale og 4 private. Totalt er det 672 barnehagebarn, der ca. 70 % går i kommunale barnehager. Andel barnehageplass i forhold til innbyggere er 92,3 % for barn i alderen 1-5 år.

I løpet av planperioden vil to kommunale barnehager, Sentrum og Grødem, fusjoneres til en barnehage. Den nye barnehagen skal bygges i «Tarzanskogen», og vil få 6- avdelinger for barn i alderen 0 – 6 år.

Barnehagekapasiteten framover må vurderes opp mot boligutbyggingen, samt utviklingen i antall barn, gjennom arbeidet med framskriving av folkemengden.

Kultur

Det er behov for en ny kulturstrategi i Randaberg. I kommuneplanarbeidet skal det tas stilling til:

- vekting mellom kommunen som tilrettelegger for andre kulturaktører (frivillige og profesjonelle) opp mot kommunen som utvikler av egne tilbud og kommunen som kulturprodusent.
- vekting mellom frivillige/amatørliv opp mot utvikling av profesjonelle kulturaktører og profesjonelle kulturtilbud.
- vekting av frivillighet og kulturaktivitet på «egne premisser» opp mot føringer fra kommunen/det offentlige om å bidra til løsning av offentlige oppgaver.
- grad av regionalt samarbeid - hvilken posisjon skal vi ta i regionen innen kulturfeltet, blant annet med spissing av satsingen i maritimt vitensenter.
- hvordan skal vi videreutvikle tjenestetilbudene innen kulturskole, bibliotek, fritid og idrett?
- arenutvikling, kommende kulturscene og maritimt vitensenter
- kirkens rolle som kulturformidler og aktør i Randabergs kulturliv.

De løpende kulturundersøkelsene gir oss et veldig godt grunnlag for å beskrive nåsituasjonen og noen mer langsiktige trender innen kulturfeltet. Resultatene fra neste undersøkelse kommer i begynnelsen av 2016. Undersøkelsen skal brukes som grunnlagsmateriale i arbeidet med kommuneplanens fokus både på kultur, folkehelse og sentrumsutvikling.

Frivillighet

Frivillig arbeid danner et viktig grunnlag for et godt samfunn. I Randaberg er det et godt samarbeid mellom kommunen og frivillige. Frivillighet utgjør en viktig del av arbeidet som gjøres innen forebygging, helse, idrett og “landsbyaktiviteter” som søndagstur i landsbyen.

Frivilligheten er i endring. Færre personer ønsker å binde seg til å bruke mye tid på frivillig arbeid innenfor organisasjoner. Samtidig er det mange som ønsker å bruke mer tid på nye former for frivillig arbeid, for eksempel gjennom frivilligsentralene eller begivenheter/festivaler. Trender er en endring bort fra den livslange deltakelsen i en organisasjon, til en mer «uke til uke – basert» frivillighet.

Det er en tendens til at foreldre vil kjøpe seg fri fra dugnad, eller ha verv i foreninger og lag.

Innenfor enkelte deler av det frivillige skjer det også en profesjonalisering, f.eks. innen idretten der bruken av lønnet arbeid øker.

I Randaberg Kommune er det et svært aktivt frivillig engasjement tilknyttet misjonsorganisasjoner og andre menigheter/forsamlinger i kommunen. Kirkene i Randaberg, Forsamlingshuset og andre menighetstilknyttede bygg har vært og er arena for et mangfold av frivillig aktivitet.

I kommuneplanen skal det utvikles en strategi for hvordan det kan tilrettelegges for den frivillige sektoren i Randaberg.

Kommunikasjon og demokrati

Åpenhet er viktig for at innbyggerne skal kunne følge med kommunen, som forvalter felleskapet sine ressurser og verdier. Randaberg kommune skal jobbe for deltakelse og engasjement i lokaldemokratiet. Vi skal produsere saker som er lette å forstå og gjøre gode beslutninger ut fra. Nye og gamle politiske saker skal være lett tilgjengelig for alle, og de rom der de politiske avgjørelsene blir gjort skal være åpne for alle. Bedre språk og teknologi er hovedverktøyene i å oppnå bedre kommunikasjon og demokrati. I kommuneplanen skal det arbeides for:

- bedre digitale løsninger
- åpen og tydelig kommunikasjon og bedre innbyggerinvolvering
- synliggjøring av hva innbyggerne kan forvente av kommunen, og motsatt

Næring og sysselsetting

For Randaberg er det viktig med regionalt fokus i næringsutviklingen. Gjennom Greater Stavanger-samarbeidet er det laget strategisk næringsplan og regional næringsarealstrategi. Med ca. 2000 pendlere i minus er Randaberg helt avhengig av at det går godt for næringslivet også i nabokommunene. Det er ikke mål om at Randaberg skal bli selvforsynt med arbeidsplasser. Målet er en større andel lokale arbeidsplasser, og å sørge for å ha tilgjengelige næringsarealer for bedrifter som ønsker å etablere seg i kommunen. I kommuneplanen skal det vurderes grep som støtter opp om målet.

Strategier for næring og behovet for næringsareal ses i sammenheng med den pågående utviklingen av Mekjarvik og Dusavik næringsområder. Videre skal det settes av areal for nye næringsarealer i kommunedelplanen for Harestad. Kommunedelplanen og kommuneplan må koordineres i vurderingen om behovet for næringsareal og næringstype.

Randaberg trenger en strategi for næring uavhengig i fra olje.

I Randaberg er det mangel på areal for arealkrevende virksomheter med lav arbeidsplassintensitet, eller såkalt kategori 3- områder, etter regionalplan for Jæren. Det er krevende å finne areal for slike virksomheter i forhold til langsiktig grense for landbruk. Næringstypen passer dårlig sammen med øvrige målsettinger om høy utnyttelse og befolkningstetthet i det som er kommunens utviklingsakse Harestad – Grødem. Det skal vurderes å sette av et næringsområde inntil eksisterende næringsområde ved Randabergsletta. Størrelse og avgrensning vurderes i det videre arbeidet.

Sentrum

Randaberg sentrum fungerer som arena for handel og næringsliv, og som møteplass for sosiale og kulturelle aktiviteter. Vi ønsker et tett og sterkt sentrum med mye liv. Da trenger vi mer handel, men også plasser og rom der det er godt å være til, og med mulighet for et bredt spekter av ulike aktiviteter. Kommuneplanen skal ha som mål å utvikle strategier som både støtter opp om bedre liv i sentrum og økt sentrumshandel. Som del i dette bør det også vurderes utvikling av en strategi for parkeringen i sentrum.

Landbruk/LNF

Landbruksnæringen har vært, og er, i stor endring. I de senere år har fokuset på jordvern blitt stadig sterkere. Hvilke grep skal kommunen ta for å møte utfordringene? Hvordan få til en samfunnsutvikling som reduserer press på landbruksjord? Dette er problemstillinger som skal vurderes i det videre arbeidet med kommuneplanen. Det er ikke avklart om landbruksplanen skal revideres, eller hvilket forhold det skal være mellom kommuneplanen og landbruksplanen. Mål og strategier i kommuneplanen må derfor ses opp mot dette i forhold til avklaringer i neste planstrategi.

Redusert nedbygging av matjord er et mål. Kommuneplanen må derfor vurdere justering av langsiktig grense for landbruk i lys av denne problemstillingen.

Det skal vurderes hvordan det kan legges til rette for både det varierte landbruket og landbruksrettet næring, og mer økologisk og biodynamisk jordbruk.

Det skal vurderes hvordan kommunen skal forholde seg til gjenstående driftsbygninger. I den senere tid har det vært økt press på ikke gårdstilknyttet bruk av landbruksbygninger. Samtidig skal det ses på om dagens bestemmelser er godt nok egnet når det gjelder utbygging av boliger og garasjer i LNF- området.

Det skal gjøres jordsmonnskartlegginger i Randaberg i 2015 – 2016. Resultatene fra kartleggingen og tiltak i forhold til jordkvaliteten skal vurderes i kommuneplanen.

Det er flere pågående eller planlagte massefyllinger i Randaberg. Kommunen har få overordnede styringsredskap for hvor og hvordan massedeponering kan tillates. I kommuneplanen skal det stilles visse krav til hvordan deponer skal opparbeides. Det skal også angis retningslinjer for når et massedeponi kan behandles som byggesak og når det er krav om reguleringsplan. Arbeidet skal ses i sammenheng med pågående regionalplan for massehåndtering på Jæren.

Grøntstruktur

Kommunens grønntstruktur skal kartlegges. Gjennom kartleggingen skal det være fokus på manglende lenker mellom turdrag og stier – og hva som kan gjøres for å styrke koblinger.

Det skal etableres en hensynssone for framtidig turdrag fra naturparken, over E39 og mot tursystemet langs Grødemkysten. Hensikten med sonen skal være å synliggjøre et framtidig ønske om turvei, uten at denne kommuneplanen skal låse seg til én løsning.

Vann/sjø og miljø

Randaberg har over flere år hatt store problemer med vannmiljø. Det er gjort mye arbeid for å bedre situasjonen, men fremdeles gjenstår mye. Kommuneplanen skal ha et langsiktig mål om rent vann i Hålandsvannet. Planen skal inneholde egne strategier for å oppnå målet. Dette ses i sammenheng med en helhetlig plan for arbeidet sammen med Stavanger kommune og berørte myndigheter.

I kommuneplanen skal det vurderes hensynssoner langs vassdrag, der det stilles vilkår/restriksjoner for bruk og drift av landbruksarealene. Slike soner er mest aktuelt langs Bøkanalen og Hålandsvannet med tilløpsbekker. Hensikten er å redusere avrenning av urent vann til Hålandsvannet og Sandebukta. Det er gjennomført regulering av naturvernområde for Visteholmen og Hålandsholmen. Dette videreføres nå med formålsendring til naturvern i kommuneplanen. Ryggmyra er under regulering, og skal følges opp i kommuneplanen på samme måte.

Marin naturtypekartlegging er gjennomført for hele Rogaland. Blant annet er det funnet svært viktige bløtbunnsområder i Randabergbukta, Sandebukta og ved Vistestranden. Kartleggingen følges opp ved at hvert område innenfor kommunen skal vurderes angitt som hensynssone naturmiljø. Det samme gjøres med revidert naturtypekartleggingen på land.

Sjøområdene i kommunen skal få større fokus. I utgangspunktet skal alt areal innen kommunens grenser ha et arealformål. Hensikten er å avklare/tydeliggjøre arealbruksinteressene i området. Det skal ikke legges opp til større detaljering en nødvendig.

Samfunnssikkerhet og klima

Som del i arbeidet med ny kommuneplan skal det lages en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse. Viktige funn og konklusjoner fra analysen skal legges til grunn ved utforming av kommuneplanen.

Det skal ses på strategier for å redusere klimagassutslipp, samtidig som kommunen skal settes i stand til å håndtere klimaendringer. Arbeidet ses i sammenheng med plan for klima og energi. Det kan være aktuelt å føre over overordnede strategier og målsettinger fra klima- og miljøplanen til kommuneplanen.

Kommunen må settes i stand til å håndtere klimaendringer. Det blir mer nedbør og håndtering av overvann på det kommunale avløpsnettet blir en stadig større utfordring. Kommuneplanen skal inneholde krav/retningslinjer for lokal overvannshåndtering ved ny utbygging. I arbeidet med planen må det ses på hvilke virkemidler/strategier som er best egnet for å møte klimaendringene generelt.

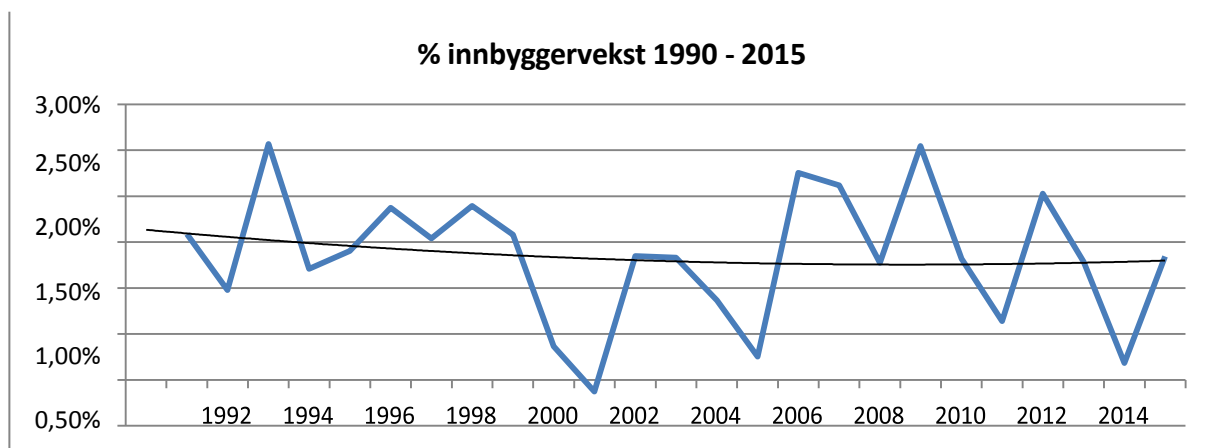
Kommuneplanen skal ha restriksjoner for bygging under kote 3, eller ut fra et annet høydegrunnlag som er egnet for å ta høyde for framtidig havnivåstigning.

Boliger

Boligutbygging

Randaberg har satt av store områder for boligutbygging. Med dagens utbyggingstakt vil de alt vedtatte boligarealene være ut planperioden for kommuneplanen. De kan også være lenger enn til 2030; helt avhengig av hvor tett og hvor fort det skal bygges. I tillegg vil kommunedelplanen for Harestad tilføre flere framtidige boligreserver ut over 2030.

Randaberg har hatt en styrt befolkningsvekst på 1,2 % i snitt per år siden 2007. I boligbyggingprogrammet har det vært en målsetting om et snitt på 70 nye boenheter per år. Befolkningsveksten skal fortsatt styres mot enda mindre vekst. Til dette må også antall nye boenheter reduseres. Planen skal ta stilling til og gi forutsigbare føringer gjennom prioriteringer i utbyggingsrekkefølge.

Befolkningsframskrivninger og forutsetninger for analysen lages i samarbeid med Stavanger, Sola og Sandnes. Kommuneplanen må ta stilling til hvor stor folkevekst Randaberg kommune skal legge opp til og hvilke virkemidler som skal brukes for å kontrollere veksten. Som en del av grunnlaget for denne vurderingen, skal det ses på 3 scenarier for innbyggervækst:

1. Veksten fortsetter i dagens spor.
2. Redusert vekst i forhold til dagens situasjon.
3. Større befolkningsvekst enn i dag.

De to første scenariene tar utgangspunkt i at regional sysselsetting styrer boligveksten. Dette er en forutsetning for boligveksten i et regionalt perspektiv. Det siste scenariet tar utgangspunkt i at Randaberg påvirkes mindre av en forventet lavere vekst i sysselsettingsutviklingen, på grunn av liten kommunestørrelse og høy attraktivitet. Scenariene skal vise konsekvenser av de ulike utviklingsretningene.

På grunn av de store boligreservene som alt ligger inne, eller blir lagt til i kommunedelplan for Harestad, skal det ikke disponeres mer areal til bolig i denne kommuneplanperioden. Det kan likevel gjøres små justeringer, slik som omdisponering av næringsareal ved Randabergveien 356. I stedet for nye boligområder, skal kommuneplanens fokus rettes mot:

- Utbyggingstakt og virkemidler for kontroll over utbyggingen
- Tetthet og høyder
- Bokvalitet.

- Størrelse og kvalitet på grønt/lekeområder.

Fortetting

Fortetting i eldre boligområder medfører utfordringer forhold til veier, vann, avløp, og lekeplasser. Enkelte områder i kommunen egner seg bedre til fortetting enn andre. I kommuneplanen skal det tas stilling til hvor- og hvordan fortettingen kan foregå, og hvilke krav som kan settes. I noen områder kan det bli aktuelt med krav om felles reguleringsplan før det kan tillates videre fortetting.

Kommunale boliger

Kommunal bygningsmasse øker, og bygningene som bygges nå er mer kompliserte enn tidligere. Det skal gjøres en overordnet vurdering av om utviklingen av bygningsmassen skal skje gjennom nybygg eller rehabilitering. Videre må botilbudet til flyktninger og andre vanskeligstilte ses på. Det skal vurderes å sette av arealer til bygging av boliger for rusavhengige, i stedet for kjøp av separate boenheter.

Ferdsel

0- Vekst

Det blir stadig flere biler på veiene. Dette gir økte trafikkavviklingsproblemer, mer støy og forurensing. Det bidrar heller ikke til bedre folkehelse. Det er et nasjonalt mål om nullvekst i personbiltrafikken. Det betyr at veksten i biltransport ikke skal øke. I arbeidet med ny kommuneplan skal nullvekst være et viktig mål. Det skal tas stilling til hvilke strategier og virkemidler som best bidrar til å oppnå målet.

Den nye kommuneplanen skal stille krav om mobilitetsplanlegging ved etablering av nye bolig- eller næringsområder av en viss størrelse. Planene skal beskrive hvordan dagens reisemønster kan endres med organisatoriske og fysiske tiltak, for å redusere bilbruken.

Sykkel

Det er et mål om at flere skal sykle til jobb, skole og fritidsaktiviteter. Viktigste strategi er gode, sammenhengende sykkelruter. Kommunens hovednett av sykkelruter– og hva slags vedlikeholdsstandard rutene skal ha - skal defineres. Manglende lenker eller svakheter i rutene skal kartlegges og prioriteres ved utbedring av nettet. I kommuneplanarbeidet skal det også vurderes bruk av andre virkemidler for å oppnå økt sykkelandel.

Kollektiv

Bypakke Nord-Jæren legger opp til kollektiv- satsing, spesielt ved etablering av bussvei 2020. Det er et mål om at flere skal reise kollektivt fremfor med egen personbil. Randaberg har mange pendlere, og mange som reiser til nabokommunene for kultur- og fritidsaktiviteter. Bypakken legger ikke opp til noen vesentlig opprustning av kollektivtilbudet i Randaberg. Store midler investeres i E 39 og transportkorridor vest, tiltak som vil gjøre personbiltrafikken enda mer attraktiv. Kommunen har selv begrensede virkemidler for å bedre kollektivtilbudet. Målet er å lage en strategi basert på de

virkemidlene vi har, og å arbeide for at fylkeskommunen framover kan bidra til bedre busstilbud.

Vei

Det er varierende standard og vedlikehold på veiene i Randaberg. I kommuneplanen skal det defineres hva som er overordnet veistruktur. Mål om standard og vedlikehold skal settes ut fra dette. Dette skal brukes til å prioritere tiltak på kommunens eget veinett, samt for å få et bedre grunnlag til å kunne spille inn de viktigste prioriteringene på fylkesveinettet. Det framtidige veinettet må ses i sammenheng med de store veiprojektene som er under planlegging i Randaberg.

Sjø

Transport til sjøs er viktig for å få mer transport bort fra veiene. Kommunens virkemidler for en slik utvikling ligger i stor grad innenfor Stavangerregionen havn IKS. Kommuneplanens rolle blir først og fremst å sikre ankringsområder og farledene som går gjennom kommunen.

Konsekvensutredning

Det skal lages en konsekvensutredning for kommuneplanens arealdel. Utredningen skal beskrive planens virkninger for miljø og samfunn, der planen legger opp til nye områder for utbygging eller vesentlig endret arealbruk.

Virkningene av det enkelte utbyggingsområde skal beskrives hver for seg. Det skal også gjøres en samlet overordnet vurdering av alle arealbruksendringer i planen, med fokus på helhet og langsiktighet. Konsekvensene skal vurderes i forhold til:

- Landskap
- Miljø og naturmangfold
- Friluftsliv
- Kulturminner og kulturmiljø
- Forurensing og støy
- Landbruk
- Ferdsel
- Folkehelse
- Barn og unge
- Beredskap og ulykkesrisiko (risiko- og sårbarhetstema)

For enkeltområder som innebærer utbygging, skal det ved behov vurderes alternativer, slik som alternativ plassering, størrelse eller avgrensing. Som utgangspunkt skal vurderingene i konsekvensutredningen ta utgangspunkt i tilgjengelig kunnskap i kart, databaser og dokumenter, og nye data som skal produseres i forbindelse med kommuneplanen. Ved spesielt behov vil det bli hentet inn nye data.

Det er ikke forventet store mengder nye arealer eller endret arealbruk i ny kommuneplan, når det gjelder utbyggingsområder. Enkeltområdene vil derfor bli få. For vurderingen av samlede konsekvenser skal det også ses til kommunedelplan for Harestad. Konsekvensene for endring i langsiktig strategi for arealbruk ved flytting av langsiktig grense for landbruk er av stor betydning, og disse skal også beskrives og vurderes.